

Zadeva C-657/23**Predlog za sprejetje predhodne odločbe****Datum vložitve:**

7. november 2023

Predložitveno sodišče:

Nejvyšší správní soud (Česka republika)

Datum predložitvene odločbe:

4. oktober 2023

Tožeča stranka:

M.K.

Tožena stranka:

Ministerstvo zemědělství

SKLEP

Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče, Češka republika) [...] (ni prevedeno) je v zadevi tožeče stranke **M. K.** [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki: **Ministerstvo zemědělství** (ministrstvo za kmetijstvo, Češka republika) [...] (ni prevedeno), v zvezi z obravnavo kasacijske pritožbe tožeče stranke zoper sodbo Městský soud v Praze (okrožno sodišče v Pragi, Češka republika) z dne 24. junija 2021, zadeva št. 14 A 75/2020-55,

sklenilo:

[...] (ni prevedeno) Sodišču Evropske unije se v predhodno odločanje **predloži** to vprašanje:

Ali je treba člen 54(1) Uredbe (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 razlagati tako, da s potekom 18-mesečnega roka iz te določbe ugasne pravica države članice, da od prejemnika podpore zahteva vračilo neupravičeno plačanih zneskov?

[...] (ni prevedeno)

Utemeljitev:

I. Predmet postopka

- 1 Tožeča stranka je češka fizična oseba. Tožeča stranka je 28. junija 2012 vložila vlogo za dodelitev podpore iz Program razvoje venkova ČR, opatření III.1.2 Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje (program razvoja podeželja Češke republike, ukrep III.1.2 podpora ustanavljanju in razvoju podjetij; v nadaljevanju: PRP) za projekt z naslovom „*Stavební úprava objektu na podnikání*“ (adaptacija stavbe za poslovne namene). Tožeča stranka je 13. marca 2013 podpisala pogodbo o dodelitvi podpore, v kateri se je zavezala, da bo upoštevala pravila programa. Na podlagi zahtevka za izplačilo podpore je bila tožeči stranki 7. julija 2015 izplačana podpora v višini 5.239.422 CZK.
- 2 Pri nenačrtovanem inšpekcijskem pregledu projekta 29. aprila 2016 je bilo ugotovljeno, da v prenovljeni stavbi ne poteka nobena proizvodnja. V času inšpekcijskega pregleda ni bil prisoten noben delavec, pomožni prostor za skladiščenje materialov je bil prazen, oprema ni bila priključena na vir električne energije, del opreme pa se je nahajal v stavbi drugega lastnika na območju gospodarstva in na območju za stavbo. Upravni organ je poleg tega ugotovil, da se serijska številka kompresorja ne ujema s serijsko številko, ugotovljeno med inšpekcijskim pregledom z dne 20. aprila 2015. Ob tem je iz informacij, ki jih je predložil proizvajalec prezračevalne in filtrirne enote, razvidno, da je bila na filtrirno enoto pritrjena neoriginalna nalepka s serijsko številko druge enote, ki je bila prodana drugi stranki. Ugotovljeno je bilo, da so bili ugovori zoper zapisnik inšpekcijskega pregleda neutemeljeni. V zvezi s tem je Státní zemědělský intervenční fond (državni kmetijski intervencijski sklad; v nadaljnjem besedilu: sklad) v obvestilu o naložitvi kazni prejemniku podpore z dne 24. maja 2016 ugotovil, da je tožeča stranka kršila pravila PRP, zaradi česar se podpora zmanjša za 100 odstotkov. Revizijska komisija tožene stranke je 12. septembra 2016 potrdila stališče sklada. Zastopnik tožeče stranke je bil [...] (ni prevedeno) pravnomočno obsojen zaradi storitve posebno hudega kaznivega dejanja goljufije pri pridobitvi podpore.
- 3 Na podlagi člena 11a zakon č. 256/2000 Sb., o Státním zemědělském intervenčním fondu a o změně některých dalších zákonů (zakon o državnem kmetijskem interventnem skladu in o spremembi nekaterih drugih zakonov), v različici, ki se uporablja v tej zadevi (v nadaljevanju: zakon o skladu), v povezavi z Uredbo (EU) št. 1306/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 17. decembra 2013 o financiranju, upravljanju in spremljanju skupne kmetijske politike in razveljavitvi uredb Sveta (EGS) št. 352/78, (ES) št. 165/94, (ES) št. 2799/98, (EC) No 814/2000, (ES) št. 1290/2005 in (ES) št. 485/2008, v nadaljevanju: Uredba št. 1306/2013, se je 27. marca 2018 začel upravni postopek za naložitev obveznosti vračila podpore. Sklad je 11. junija 2018 tožeči stranki naložil vračilo finančnih sredstev v višini 5.239.422 CZK, ki so bila kot podpora izplačana v okviru PRP. Tožena stranka je 7. maja 2020 zavrnila pritožbo tožeče stranke zoper odločbo sklada.

- 4 V okviru odločanja o tožbi zoper izpodbijano odločbo tožene stranke je Městský soud v Praze (okrožno sodišče v Pragi) obravnavalo ugovor ugasnitve (prekluzije) pravice države, da od tožeče stranke zahteva vračilo podpore, saj je država zahtevo za vračilo podpore vložila po izteku 18-mesečnega roka iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013. Okrožno sodišče je ugotovilo, da čeprav je država na tožečo stranko zahtevke za vračilo podpore dejansko naslovila po izteku roka iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013, to ne pomeni, da je zaradi neupoštevanja tega roka ugasnila pravica države, da od prejemnika podpore zahteva vračilo podpore. Po mnenju okrožnega sodišča rok iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 ni prekluziven, temveč le instrukcijski. S tem stališčem je okrožno sodišče odstopilo od pravnega stališča, izraženega v sodbi devetega senata Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) z dne 9. avgusta 2018, zadeva št. 9 Afs 280/2017-57, v skladu s katerim je ta rok prekluziven.
- 5 Peti senat Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) je po pregledu sodbe Městský soud v Praze (okrožno sodišče v Pragi) odločil, da zadevo odstopi razširjeni sestavi sodišča. Peti senat se je strinjal z utemeljitvijo Městský soud v Praze (okrožno sodišče v Pragi). Poudaril je, da je deveti senat v sodbi v zadevi št. 9 Afs 280/2017-57 sicer odločil, da je rok iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 prekluziven, vendar ni navedel nobene obrazložitve, kako je prišel do te ugotovitve. Peti senat je menil, da zgodovinska, jezikovna, teleološka in sistematična razlaga člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 ne dopušča druge ugotovitve, kot te, da je 18-mesečni rok, v katerem je treba od prejemnika podpore zahtevati vračilo neupravičeno plačanih zneskov, instrukcijski rok, kar pomeni, da lahko država članica vračilo neupravičeno plačanih zneskov zahteva tudi po izteku tega roka.
- 6 [...] (ni prevedeno) [Iz točke 50 sodbe v zadevi št. 9 Afs 280/2017-57 je jasno razvidno, da deveti senat meni, da je člen 54 Uredbe št. 1306/2013 določba, ki uvaja prekluzijo pravice države članice, da od prejemnika podpore zahteva vračilo neupravičeno dodeljene podpore]. Peti senat pa meni, da ima država članica pravico zahtevati vračilo neupravičeno plačanih zneskov tudi po izteku tega roka.
- 7 [...] (ni prevedeno) [Razlogi za odstop zadeve senatu Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) v razširjeni sestavi].

II. Upošteвне določbe prava Unije in nacionalnega prava

- 8 V češkem pravnem sistemu je časovna omejitev, ki se nanaša na postopek vračila neupravičeno prejete podpore, določena v členu 11a zakona o skladu. Do 31. decembra 2014 se je člen 11a(3) zakona o skladu glasil: „Sklad z odločbo naloži obveznost vračila podpore in plačila kazni, izterja plačila in sprejme druge ukrepe v zvezi z izpolnjevanjem teh obveznosti. Sklad začne postopek za vračilo podpore najkasneje v koledarskem letu, ki sledi letu, v katerem je bila prvič ugotovljena nepravilnost v skladu z akti prava Evropske skupnosti, ki se neposredno uporabljajo²².“ Opomba 22 je vsebovala napotitev na Uredbo 1290/2005. V obdobju od 1. januarja 2015 do 31. oktobra 2017 zakon o skladu ni

vseboval nobene časovne omejitve (za podpore, ki niso bile dodeljene izključno iz nacionalnih virov). V skladu s členom 11a(1) zakona o skladu je veljalo le, da „v primeru neupravičenega izplačila podpore, ki se v celoti ali delno krije s sredstvi iz proračuna Evropske unije, sklad ravna v skladu z aktom prava Evropske unije, ki se neposredno uporablja²² in tem zakonom.“ V tej različici je bilo v opombi št. 22 navedenih nekaj uredb prava Unije, med drugim Uredba št. 1306/2013 (brez napotitve na katero koli konkretno določbo). Z zakonom o spremembi št. 295/2017 je bil z učinkom od 1. novembra 2017 v člen 11a(1) zakona o skladu dodan naslednji stavek: „Sklad začne postopek za vračilo podpore najkasneje v roku 10 let od dne njenega izplačila.“ Tako češki pravni red v trenutku izplačila podpore (7. julija 2015) ni določal nobene časovne omejitve, ki bi se jasno nanašala na obveznost, da se od prejemnika podpore zahteva vračilo neupravičeno plačanih zneskov.

- 9 Člen 3 Uredbe Sveta (ES, Euratom) št. 2988/95 z dne 18. decembra 1995 o zaščiti finančnih interesov Evropskih skupnosti (v nadaljevanju: Uredba št. 2988/95) določa:

„1. Pregon zastara v štirih letih od storitve nepravilnosti iz člena 1(1). Sektorski predpisi pa lahko določijo krajši zastaralni rok, ki ne sme biti krajši od treh let.

V primeru nadaljevanja ali ponavljanja nepravilnosti teče zastaranje od dneva, ko so nepravilnosti prenehale. Pri večletnih programih zastaralni rok v vsakem primeru teče do zaključka programa.

Katero koli dejanje pristojnega organa v zvezi s preiskavo ali sodnim postopkom, ki se nanaša na nepravilnost in o katerem je organ obvestil zadevno osebo, pretrga zastaranje. Po vsakem dejanju, ki pomeni pretrganje zastaranja, začne zastaralni rok teči znova.

Če pristojni organ ni izrekel kazni, zadeva zastara najpozneje na dan, ko poteče rok, ki je dvakrat daljši od zastaralnega roka, razen če je bil upravni postopek prekinjen v skladu s členom 6(1).

2. Rok za izvršitev odločbe o upravni kazni je tri leta. Rok začne teči na dan, ko postane odločba pravnomočna.

Primere pretrganja in prekinitve urejajo ustrezne določbe nacionalne zakonodaje.

3. Države članice lahko določijo daljši zastaralni rok od tistega iz odstavkov 1 in 2.“

- 10 Iz sodne prakse Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) izhaja, da se časovna omejitev iz člena 3(1), prvi pododstavek, Uredbe št. 2988/95 uporablja ne le za naložitev upravnih sankcij, temveč tudi za druge upravne ukrepe (glej sodbo Sodišča z dne 3. septembra 2015, FranceAgriMer, C-383/14, ECLI:EU:C:2015:541, točke od 20 do 32).

- 11 Člen 54(1) Uredbe št. 1306/2013 določa: „Za vsak neupravičeno plačani znesek zaradi nepravilnosti ali malomarnosti države članice od upravičenca zahtevajo njegovo izterjavo v 18 mesecih po odobritvi in, po potrebi, po tem, ko plačilna agencija ali organ, pristojen za izterjavo, prejme poročilo o kontroli ali podoben dokument, v katerem je ugotovljena nepravilnost. Ustrezni zneski se ob zahtevku za izterjavo knjižijo v knjigi terjatev plačilne agencije.“

III. Analiza predloženega vprašanja za predhodno odločanje

- 12 Razširjeni senat mora rešiti pravno vprašanje, ali s potekom roka iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 ugasne pravica države, da od prejemnika podpore zahteva vračilo neupravičeno plačanih zneskov.
- 13 [...] (ni prevedeno)
- 14 Zadeva je bila razširjenemu senatu odstopljena zaradi razlage člena 54(1) Uredbe 1306/2013, razširjeni senat pa se je izrekel za pristojnega za odločanje v tej zadevi. Obenem je razširjeni senat glede na naravo pravnega vprašanja ugotovil, da so izpolnjeni pogoji, zaradi katerih mora na podlagi člena 267(b) Pogodbe o delovanju Evropske unije Sodišču predložiti vprašanje za predhodno odločanje.
- 15 Prvi znak, ki vodi k takšnemu sklepu, je, da sta dva različna senata Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče) zavzela dve različni stališči o istem pravnem vprašanju, ki se nanaša na pravo Unije, ne da bi bilo očitno, da je katero od njiju očitno napačno ali takšno, da bi moralo biti pozneje razveljavljeno. Razširjeni senat tudi ni seznanjen s tem, ali je bilo vprašanje razlage člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013, v delu, v katerem je ta razlaga pomembna za zadevo, ki jo obravnava Nejvyšší správní soud (vrhovno upravno sodišče), s sodno prakso Sodišča že rešeno.
- 16 Glavni razlog za predložitev vprašanja za predhodno odločanje pa je narava spornega pravnega vprašanja. Kot je navedel veliki senat Sodišča v sodbi z dne 6. oktobra 2021, *Conorzio Italian Management*, C-561/19, ECLI:EU:C:2021:799, točka 48: „Zgolj možnost ene ali več drugih razlag določbe prava Unije – če se zadevnemu nacionalnemu sodišču nobena od teh drugih razlag ne zdi dovolj verjetna, zlasti glede na kontekst in cilj navedene določbe ter normativni sistem, v katerega je umeščena – ne more zadostovati za ugotovitev, da obstaja razumen dvom o pravilni razlagi te določbe.“ Veliki senat je ob tem v točki 49 dodatno navedel: „Kadar pa je nacionalno sodišče, ki odloča na zadnji stopnji, seznanjeno z obstojem različnih usmeritev sodne prakse – na sodiščih iste države članice ali med sodišči različnih držav članic – v zvezi z razlago določbe prava Unije, ki se uporablja v sporu o glavni stvari, mora biti to sodišče posebej pozorno pri presoji o morebitnem neobstoju razumnega dvoma o pravilni razlagi zadevne določbe Unije in mora med drugim upoštevati cilj postopka predhodnega odločanja, ki je zagotoviti enotnost razlage prava Unije.“
- 17 Za razliko od petega senata, ki je zadevo odstopil in ki meni, da je obravnavano pravno vprašanje *acte clair*, ter ga razlaga drugače kot deveti senat, razširjeni

senat ni prepričan, da je mogoče za katero koli od možnosti razlage, ki jih obravnava, šteti, da je jasna, verodostojna in brez razumnega dvoma očitno prepričljivejša od drugih.

- 18 Vendar je možnost razlage, ki jo zagovarja peti senat, možno zagovarjati, na podlagi te možnosti razlage pa je tudi mogoče priti do ugotovitve, da zaradi poteka roka iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 pravica države članice, da od prejemnika podpore zahteva vračilo neupravičeno plačanih zneskov, ne ugasne. Argumenti, navedeni v nadaljevanju, podpirajo to ugotovitev.
- 19 Uredba 1306/2013 izrecno ne določa, da s potekom roka iz člena 54(1) ugasne pravica države članice, da od prejemnika podpore zahteva vračilo neupravičeno plačanih zneskov. Po tem se časovna omejitev iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 razlikuje od časovne omejitve iz člena 3(1) Uredbe št. 2988/95, v katerem je v zvezi s postopki zaradi nepravilnosti izrecno omenjen zastaralni rok. Uvodna izjava 39 Uredbe št. 1306/2013 pri tem v zvezi z odkrivanjem in učinkovito obravnavo nepravilnosti izrecno napotuje na uporabo Uredbe št. 2988/95. Če sprejmemo to logiko, potem bi se morala na podlagi Uredbe št. 1306/2013 za odkrivanje in učinkovito obravnavo nepravilnosti uporabljati tudi Uredba št. 2988/95. Ta uredba vsebuje celovito ureditev zastaralnih rokov za postopke, po katerih se preganjajo nepravilnosti, med drugim določa pogoje za pretrganje takih rokov, najpoznejši trenutek, ko se lahko rok izteče, in možnost, da države članice odstopijo od dolžine zastaralnega roka, določenega v tej uredbi. V zvezi s tem je mogoče argumentirati, da če bi časovna omejitev iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 pomenila posebno ureditev, bi bilo tako razmerje določb v Uredbi št. 1306/2013 jasno izraženo in bi bilo pojasnjeno, da se celovita ureditev časovnih omejitev iz Uredbe št. 2988/95 ne uporablja oziroma se uporablja le v določenem delu.
- 20 Časovna omejitev za izpolnitev obveznosti držav članic iz člena 54(1) Uredbe 1306/2013 ureja razmerje med državo članico in Evropsko unijo ter ne med državo članico in posameznikom. V skladu s členoma 55 in 56 Uredbe št. 1306/2013 zneski, izterjani zaradi nepravilnosti ali malomarnosti, in pripadajoče obresti, pomenijo prihodke, namenjene Evropskemu kmetijskemu jamstvenemu skladu (EKJS) oziroma ustreznemu programu Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP). V primeru, da sredstva niso bila porabljena, se vrnejo v proračun Evropske unije. Ker izterjani zneski predstavljajo prihodek EKJS in EKSRP, je v interesu ustreznega načrtovanja proračunov teh skladov za naslednja leta in zagotavljanja skladnosti z letnimi zgornjimi mejami, določenimi za vsakega od skladov, da se neupravičeno plačani zneski izterjajo v razumnem roku od trenutka, ko so bile ugotovljene nepravilnosti ali malomarnost, na katerih temelji zahteva, naj prejemnik podpore vrne izplačane zneske.
- 21 Razlog za upoštevanje izterjanih neupravičeno plačanih zneskov v finančnem načrtu Evropske unije je mogoče razbrati tudi iz člena 54(2) Uredbe 1306/2013, ki določa, da če se izterjava ne izvede v štirih letih po datumu zahtevka za izterjavo, oziroma v osmih letih, 50 % finančnih posledic neizterjave krije zadevna država

članica, 50 % pa se knjiži v breme proračuna Unije. Če pa države članice vračila neupravičeno plačanih zneskov niso zahtevale v rokih iz člena 54(1) Uredbe 1306/2013, lahko Evropska komisija sprejme ukrepe, s katerimi Evropsko unijo izključi iz udeležbe pri finančnih posledicah neizterjave neupravičeno plačanih zneskov.

- 22 Zdi se torej, da je namen pravne ureditve izterjave neupravičeno plačanih zneskov iz Uredbe 1306/2013 ta, da se zagotovi, da države članice začnejo postopke vračila neupravičeno plačanih zneskov v razumnih rokih, saj jih lahko Evropska komisija knjiži kot prihodek EKJS ali ustreznih programov EKSRP. Če pa se kasneje izkaže, da je bilo to knjiženje glede na dejstvo, da neupravičeno plačani zneski niso bili izterjani v razumnem roku, nepravilno, se finančne posledice, ki zaradi tega nastanejo, enakomerno porazdelijo med državo članico in Evropsko unijo. Vendar to velja le pod pogojem, da je država članica izpolnila svojo obveznost, da na prejemnika podpore nemudoma naslovi zahtevo za vračilo neupravičeno plačanih zneskov.
- 23 Vendar iz navedenega še ne izhaja nedvoumno, da država članica po izteku tega roka nima pravice še naprej zahtevati vračila neupravičeno plačanih zneskov. V podporo temu stališču je mogoče opozoriti tudi na besedilo uvodne izjave 37 Uredbe št. 1306/2013, v kateri je navedeno, da je „[v] določenih primerih [...] zaradi malomarnosti države članice upravičeno zadevno državo članico bremeniti tudi za celotni znesek.“ Finančne posledice neizterjave neupravičeno plačanih zneskov v razumnem roku je tako mogoče v celoti pripisati izključno državi članici zaradi malomarnosti te države članice, zaradi katere neupravičeno plačani zneski niso bili izterjani v razumnem roku, in ne zaradi ugasnitve pravice, da od prejemnika podpore zahteva vračilo neupravičeno plačanih zneskov. Podredno je treba opozoriti tudi na to, da je v členu 54(1) Uredbe 1306/2013 v zvezi z obveznostjo držav članic, da od prejemnika podpore zahtevajo vračilo neupravičeno plačanih zneskov, sicer uporabljeno besedilo „države članice od upravičenca zahtevajo [...] izterjavo [neupravičeno plačanega zneska]“, vendar pa je v uvodni izjavi 37 navedeno, da „bi morale države članice od upravičenca zahtevati izterjavo [zadevnih zneskov] v 18 mesecih“. V uvodnih izjavah ni uporabljen veledni naklon, temveč pogojni naklon, ki pogosto izraža vljudno prošnjo ali priporočljive ukrepe, ki se v nekaterih situacijah lahko izvedejo, vendar ne nujno. Tako je tudi na podlagi jezikovnih argumentov mogoče zagovarjati stališče, da člen 54(1) Uredbe št. 1306/2013 izraža priporočilo za ukrepanje in da je zaželeno, da se ukrepa na opisani način, vendar ni izključeno, da se lahko ukrepa tudi na drugačen način.
- 24 V sodni praksi Sodišča in Splošnega sodišča je mogoče najti tudi stališča, ki jih je mogoče razumeti tako, da posredno vzbujajo dvom o zgornji možnosti razlage.
- 25 Sodišče je v sodbi z dne 8. maja 2019, *Mittetulundusühing Järvelaev*, C-580/17, ECLI:EU:C:2019:391, razlagalo obveznosti države članice v primeru ugotovljenih nepravilnosti pri uporabi podpore. V točkah od 94 do 97 je navedlo [...] (ni prevedeno):

„94. Predložitveno sodišče s sedmim vprašanjem torej nazadnje sprašuje, ali je treba člen 56, prvi odstavek, Uredbe št. 1306/2013 razlagati tako, da nasprotuje začetku postopka za izterjavo podpore, ki je bila izplačana neupravičeno, pred iztekom roka petih let od odločbe o financiranju, ki jo izda organ upravljanja. To sodišče tudi sprašuje, ali je treba to določbo razlagati tako, da nasprotuje nadaljevanju takega postopka izterjave, če upravičenec do podpore med postopkom odpravi neizpolnitev obveznosti, zaradi katere je bil navedeni postopek začet.

95. Prvič, glede možnosti, da država članica začne postopek izterjave podpore, ki je bila izplačana neupravičeno, pred iztekom roka petih let od izplačila zadnjega dela podpore, je treba spomniti, da mora v skladu s členom 54(1) in členom 56, prvi odstavek, Uredbe št. 1306/2013 država članica, ki ugotovi obstoj nepravilnosti, začeti izterjavo podpore, ki je bila izplačana neupravičeno. Natančneje, država članica mora od upravičenca zahtevati vračilo v 18 mesecih po odobritvi in po potrebi po tem, ko plačilna agencija ali organ, pristojen za izterjavo, prejme poročilo o kontroli ali podoben dokument, v katerem je ugotovljena nepravilnost.

96. Iz tega sledi, da države članice lahko in v interesu dobrega finančnega poslovanja s sredstvi Unije morajo začeti navedeno izterjavo brez nepotrebnega odlašanja. V teh okoliščinah to, da organ upravljanja zahteva vračilo pred iztekom obdobja petih let od odločbe o financiranju, nikakor ne vpliva na navedeno izterjavo.

97. Drugič, glede vprašanja, ali pravo Unije nasprotuje nadaljevanju postopka izterjave, če upravičenec do podpore med postopkom odpravi neizpolnitev obveznosti, zaradi katere je bil navedeni postopek začet, je treba poudariti, kot poudarja Komisija, da če bi se upravičencu do podpore omogočilo, da med sodnim postopkom za izterjavo odpravi nepravilnost pri izvajanju dejavnosti, bi taka možnost lahko spodbudila druge upravičence k neizpolnitvi obveznosti, saj bi jim bilo zagotovljeno, da lahko to neizpolnitev obveznosti odpravijo po tem, ko jo pristojni nacionalni organi odkrijejo. To, da upravičenec do podpore med sodnim postopkom za izterjavo odpravi neizpolnitev obveznosti, zato ne more vplivati na navedeno izterjavo.

98. Na sedmo vprašanje je treba odgovoriti, da je treba člen 56 Uredbe št. 1306/2013 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da se postopek za izterjavo podpore, ki je bila izplačana neupravičeno, začne pred iztekom roka petih let od odločbe o financiranju, ki jo izda organ upravljanja. Ta določba tudi ne nasprotuje temu, da se tak postopek izterjave nadaljuje, če upravičenec do podpore med postopkom odpravi neizpolnitev obveznosti, zaradi katere je bil navedeni postopek začet.“

- 26 Ugotovitve Sodišča iz točke 95 je mogoče razlagati tako, da ne nasprotujejo sprejetju alternativne razlage, da je 18-mesečni rok iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013, v katerem mora država članica od prejemnika podpore zahtevati

vračilo zneskov, po eni strani instrukcijski rok v razmerju med državo članico in Evropsko unijo, hkrati pa po drugi strani tudi prekluzivni rok v razmerju med državo članico in prejemnikom plačila. Ta alternativna možnost razlage je za posameznika ugodnejša od možnosti razlage, ki jo zagovarja peti senat, saj se, za razliko od primera, ko bi se za razmerje med državo članico in posameznikom uporabljal sistem časovnih omejitev iz člena 3 Uredbe št. 2988/95, z uporabo 18-mesečnega roka iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013 lahko skrajša rok, v katerem lahko država članica od prejemnika podpore zahteva vračilo plačila.

- 27 Enako stališče o naravi tega roka je mogoče izpeljati tudi iz sodbe Splošnega sodišča z dne 8. marca 2023, T-235/21, Bolgarija/Komisija, ECLI:EU:T:2023:105, natančneje iz točke 81, v kateri je bilo navedeno: „Obveznost zahtevati izterjavo terjatev, na katere so se nanašale nepravilnosti, ugotovljene v navedenem končnem poročilu, namreč ne izhaja iz Uredbe št. 883/2013, ampak iz člena 54(1) Uredbe št. 1306/2013, ki določa, da ima zadevna država članica, če je bila o taki nepravilnosti obveščena, na voljo 18 mesecev, da od upravičencev te terjatve izterja.“ V točki 46 te sodbe se je Sodišče strinjalo tudi s stališčem Komisije glede narave 18-mesečnega roka: „Ob tem je Komisija zlasti poudarila, da bi morala Republika Bolgarija neupravičeno izplačane zneske izterjati od upravičencev v roku 18 mesecev od vročitve končnih poročil urada OLAF glede dveh preiskav, ki jih je ta opravil. Poleg tega sklicevanje na člen 54 Uredbe št. 1306/2013 ne pušča nobenega dvoma o možnosti finančnih popravkov, če navedeni rok ne bi bil spoštovan.“
- 28 Glede na zgoraj navedeno razširjeni senat torej meni, da je treba člen 54(1) Uredbe št. 1306/2013 razlagati tako, da ne nasprotuje temu, da države članice še naprej izterjujejo neupravičeno plačane zneske od prejemnikov podpore, če so od prejemnika podpore vračilo neupravičeno plačanih zneskov zahtevale več kot 18 mesecev po odobritvi in, odvisno od primera, po tem, ko je plačilna agencija ali organ, pristojen za izterjavo, prejel poročilo o kontroli ali podoben dokument, v katerem je ugotovljena nepravilnost.
- 29 Razširjeni senat pa dopušča tudi stališče, da je mogoče ta člen razlagati drugače, in sicer tako, da je rok 18 mesecev, v katerem mora država članica od prejemnika podpore zahtevati vračilo zneskov, hkrati instrukcijski rok, v razmerju med državo članico in Evropsko unijo, in prekluzivni rok, v razmerju med državo članico in prejemnikom plačila, ki ima glede na sistem časovnih omejitev iz člena 3 Uredbe št. 2988/95 posebno naravo. Tako razlago, ki je z nekaterih vidikov ugodnejša za prejemnika podpore, kot posameznika, ki je ločen od javne oblasti, ki postavlja in uporablja pravo, je mogoče po mnenju razširjenega senata zavrniti samo, če je bistveno manj prepričljiva od drugih možnosti razlage. V nasprotnem primeru bi prišlo do nesorazmernega posega v pravico tega posameznika do pravne varnosti in predvidljivosti pravnih norm, ki naj bi se zanj uporabljale. Vendar bi odločanje o tem, ali je mogoče to možnost razlage, ki je za posameznika ugodnejša, zavrniti ali ne, v takem primeru že preseglo razlago prava Unije v mejah pojma *acte clair* v smislu sodne prakse Sodišča EU.

- 30 Peti senat, ki je zadevo odstopil, je menil, da je deveti senat napačno presodil vprašanje prava Unije. Peti senat meni, da gre za *acte clair*, vendar je glede tega, kako je treba to vprašanje razlagati, kljub temu sprejel drugačno stališče, kot ga je prej sprejel deveti senat. Razširjeni senat za razliko od petega senata, ki je zadevo odstopil, meni, da obravnavanega pravnega vprašanja ni mogoče šteti za *acte clair*, zato je Sodišču predložil vprašanje za predhodno odločanje. [...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno)

DELOVNI DOKUMENT